PIKC DAUGAVPILS DIZAINA UN MĀKSLAS VIDUSSKOLA
«Saules skola»

Tekstilizstrādājumu izgatavošanas tehnoloģijas

Tekstilizstrādājumu dizaina izglītības programma 3.kurss

“Ilgtspējīgais dizains. Auduma atgriezumu izmantošana krokojumu un savilkumu tehnikā apģērbiem un aksesuāriem”

Metodiskā izstrādne.

Izstrādnes autors; Digna Gordijenko

Daugavpils

2021

ANOTĀCIJA

- **Digna Gordijenko**
- “Ilgtspējīgais dizains. Auduma atgriezumu izmantošana krokojumu un savilkumu tehnikā apģērbiem un aksesuāriem”
- **Sasniedzamais rezultāts:** Izprast ilgtspējīgā dizaina koncepciju, balstoties uz atgriezumu izmantošanu krokojumu un savilkumu tehniku, tās veidošanas pamatprincipus, izmantojamos materiālus un mācēt tos izmantot tekstiliju, audumu un aksesuāru veidošanā.
- **Mērķauditorija:** tekstilizstrādājumu dizains, 3.kurss.
- **Metodiskās izstrādnes praktiskais pielietojums:** Iemācīties izmantot dažāda materiāla atlikumus, ievērojot materiālu struktūru un izmantot to tekstiliju, audumu un aksesuāru veidošanā no dažāda blīvuma audumu atlikumiem – šifona, zīda, poliestera, viskozes, lina u.c.
- **Uzskates un citi mācību līdzekļi:** metodiskie materiāli, prezentācija, darba paraugi, internetresursi, specialitātei atbilstoša literatūra.
- **Metodiskās izstrādnes aktualitāte/novitāte:** Ilgtspējīgā dizaina koncepcija, recycling, upcykling ir laikmetīgā tekstilizstrādājumu dizaina viens no pamatuzdevumiem. Metodiskās izstrādnes aktualitāte ir pētnieciskās metodes un praktiska krokojumu un savilkumu tehnikas izmantošana, veidojot tekstiliju paraugus, kurus var izmantot apģērbu, to elementu vai aksesuāru izgatavošanā. Pēc paraugiem ir izgatavots izstrādājuma dizainparaugs.

SATURS

- ANOTĀCIJA……..2
- SATURS……3
- Ievads. Ilgtspējīgais dizains tekstilizstrādājumu veidošanā……..4
- Materiāli un to īpašības krokojumu un savilkumu veidošanai.....7
- Iedvesmas avoti materiālu izmantošanā……8
- Krokojumi dizaineru darbos.....12
- Darba uzdevumi……..17
- UZDEVUMA REALIZĀCIJA MATERIĀLĀ……..18
- SECINĀJUMI……26
- LITERATŪRAS SARAKSTS……27

Ilgtspējīgais dizains tekstilizstrādājumos

- Zero waste, “zaļā domāšana”, ilgtspējīgais dizains, resursu ekonomija, recycling, upcycling. Tie ir vārdi, kas jau daudzus gadus ir svarīgi un ietekmē daudzu dizaineru un tekstilmākslinieku darbības jomu un veidu.
- Otrreiz izmantojamo materiālu tēma un darbs ar dažādu tekstilmateriālu pārpalikumiem joprojām ir aktuāls. Up-cycling — tā ir izmantota vai nepieprasīta materiāla atkārtota izmantošana, pārveidošana par līdzvērtīgas vai labākas kvalitātes izstrādājumu. Modes industrijā tas nozīmē lietoto tekstilizstrādājumu dzīves cikla pagarināšanu ar radošu pieeju jaunas preces radīšanai. Kam ir vajadzīga upcycling tehnika? Miljoniem tonnu tekstila atkritumu rodas audumu un apģērbu ražošanas stadijā, tas ir, pirms galaprodukts nonāk pie patērētāja. Tiek lēsts, ka apmēram 15% no šūšanai paredzētā auduma nonāk uz šūšanas darbnīcu grīdas. Tas nozīmē, ka milzīgs daudzums tekstilmateriālu pārvēršas par atkritumiem. Izšķērdējot tekstilizstrādājumus, tiek izniekoti gan dabas, gan darbaspēka resursi, kas tika ieguldīti tekstilizstrādājumu ražošanā. Turklāt, pārstrādājot apģērbu no bojātiem un neizmantotiem materiālu atkritumiem, tiem tiek piešķirta pievienotā vērtība, pārvēršot tos augstākas kvalitātes produktos. Atrast materiālus, kas palikuši pāri no ražošanas var, sazinoties ar apģērbu vai tekstilizstrādājumu ražotājiem, kur varat atrast dažādus materiālu pārpalikumus, paraugus, kā arī audumus ar ražošanas defektiem, neatkarīgi no atlikuma lieluma, formas un stila.

- Otrreizēja pārstrāde ir meistara radoša pieeja tekstila atkritumiem, kas ļauj, izmantojot viņa paša radošumu, bez jebkādas tehniskas iejaukšanās radīt jaunu šedevru. Tas ir novatorisks dizains un ilgtspējīgs risinājums apģērbu nozares liekajiem atkritumiem. Upcycling ir jānošķir no pārstrādes un downcycling, kas nozīmē tekstilizstrādājumu pārstrādi zemākas kvalitātes produktos. Mūsdienās modes industrija ir atbildīga par apģērbu un audumu pārprodukciju. Tas, kas nonāk poligonā, bieži vien joprojām ir skaists un lietojams, un tādējādi tas interesē dizainerus, kuri var radoši darboties ar "atkritumiem". Esmu pārliecināta, ka 80% audumu un tekstilizstrādājumu, kas tiek izmesti, ir pārstrādājami. Tā saka ORSOLA DE CASTRO, kas ir uzņēmuma Estethica līdzdibinātāja, kurators un Fashion Revolution līdzdibinātāja.

- PADOMI UPCYCLE TEHNIKAS PIEMĒROŠANAI ir:
- 1. Pirms sākat projektēšanu, skaidri noskaidrojiet, no kā jūs izgatavosiet izstrādājumu.
- 2. Mēģiniet izmantot pārpalikumus, kas radušies no ražošanas procesa.
- Katram materiālam piemīt sava faktūra, virsmas reljefs, blīvums, krāsa.
- 3. Neviens pāri palikušais gabaliņš nav pārāk mazs.
- 4. Neglītais var kļūt arī skaists.
- 5. Kvalitatīva apdare ir laba dizaina pamats.

Materiāli un to īpašības krokojumu un savilkumu veidošanai

- Krokojumu veidošanai var izmantot dažādus materiālus, kas ir pietiekoši plastiski un padodas locīšanai, no ļoti plāniem, gaisīgiem materiāliem līdz pat bieziem, blīviem audumiem.
- Krokojumi un savilkumi veido izteiksmīgu, apjomīgu reljefu.
- Krokojumam izmantots biezs materiāls var padarīt izstrādājumu smagnēju, tas jāņem vērā, projektējot izstrādājumu.
- Izmantojot krokojumu, tiek patērēts lielāks materiāla daudzums.
- Krokojumu var veidot manuāli vai ar speciālām palīgierīcēm.
- Izmantojot biezu audumu, ieteicams šūšanai izmantot šujmašīnas, kuras paredzētas biezu audumu šūšanai.
- Krokošanai var izmantot gan garas auduma strēmeles, gan īsākus audumu atgriezumus.

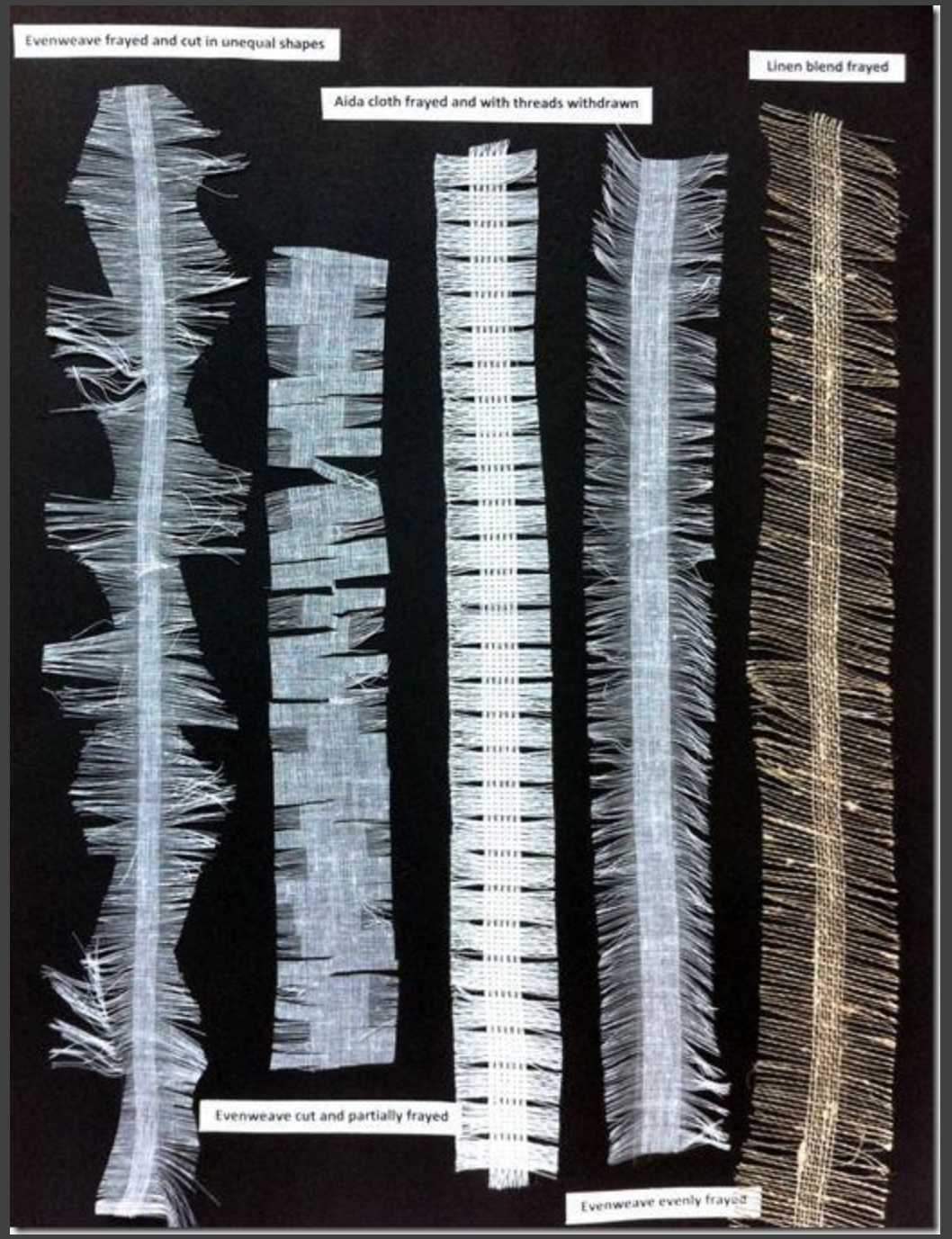
- Materiāli – šifons, mākslīgie un dabīgie zīdi, poliestera audumi, trikotāžas audumi, plāni kokvilnas audumi, kostīmaudumi, plāni vilnas audumi, mežģīnes, tīkliņveida audumi utt.

Iedvesmas avoti materiālu izmantošanā.

Evenweave frayed and cut in unequal shapes
Aida cloth frayed and with threads withdrawn
Linen blend frayed
Evenweave cut and partially frayed
Evenweave evenly frayed

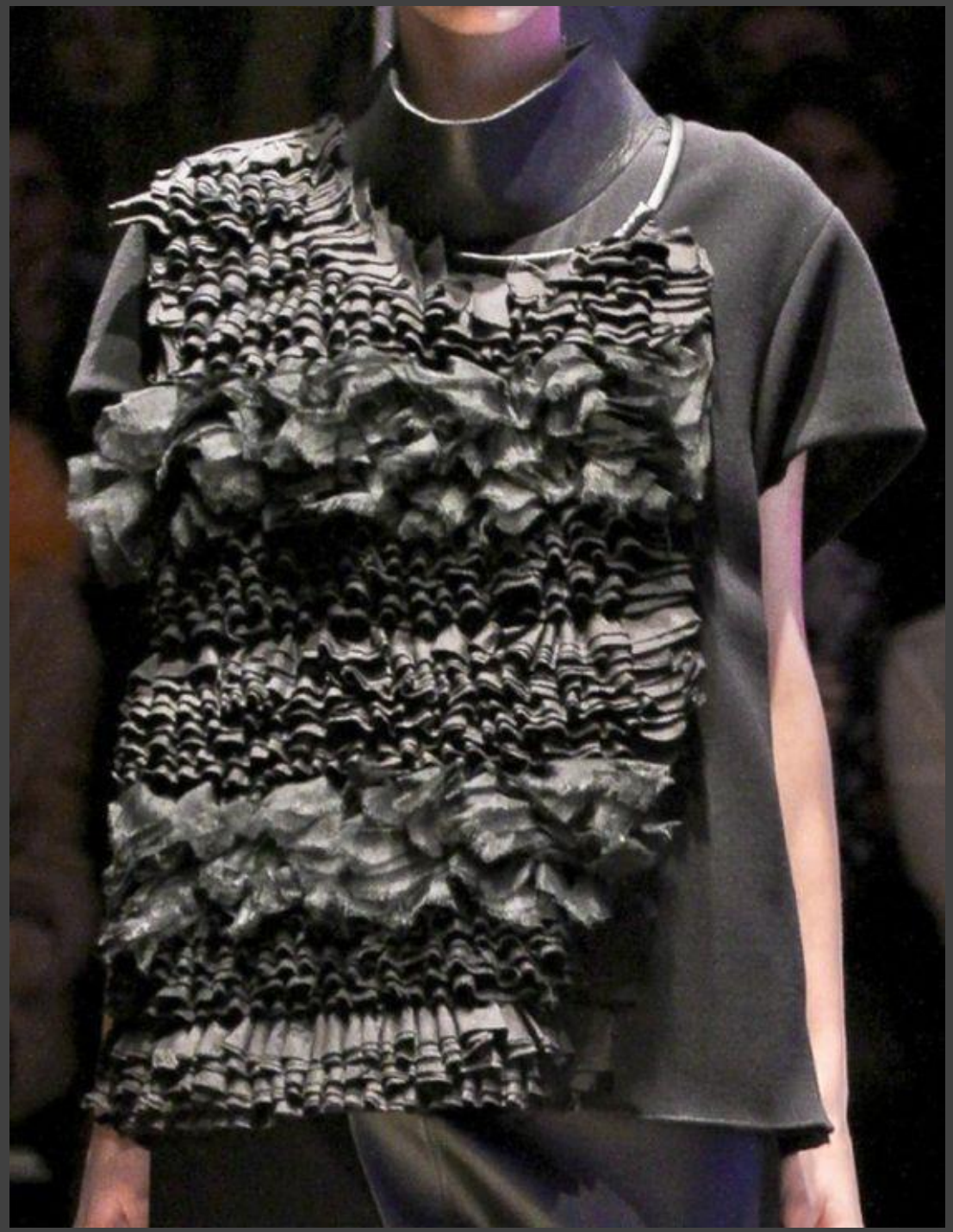

StyleZeitgeist

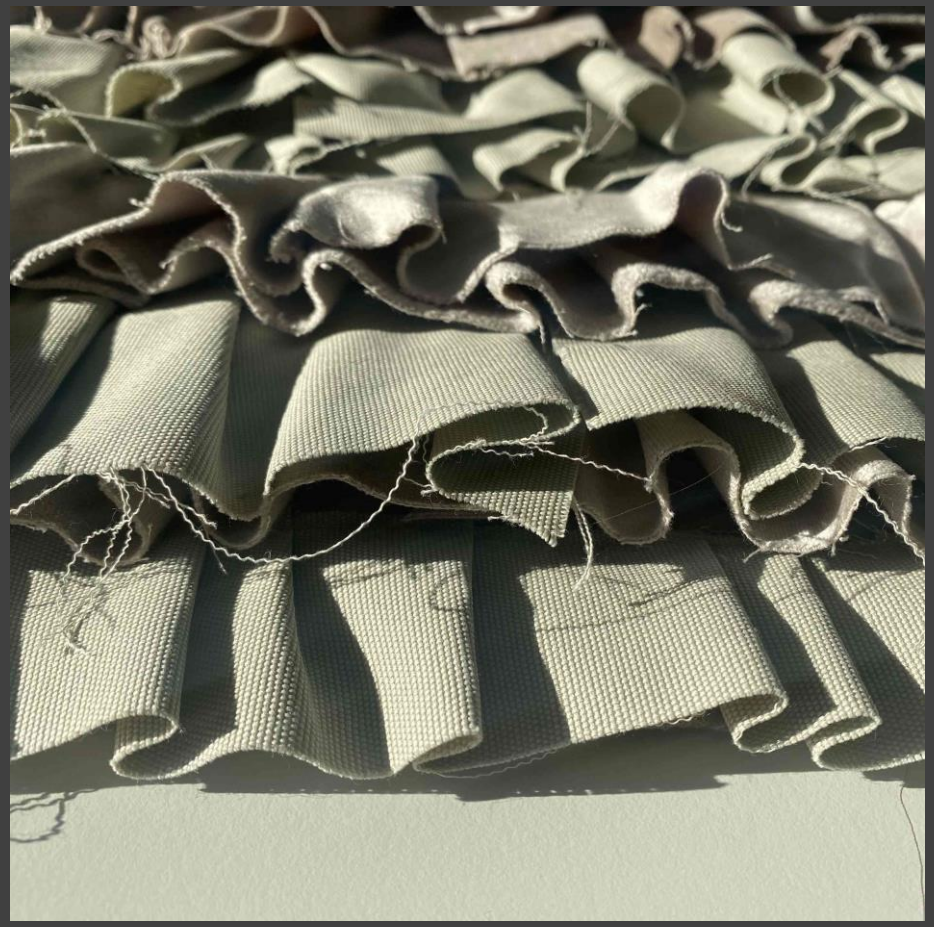
Darba uzdevums

- Atlasīt dažādas kvalitātes materiālu atlikumus paraugu izgatavošanai un dizainparaugam.
- Mācīties strādāt ar šujmašīnu, manuāli veidojot savilkumus un krokojumus.
- Izgatavot dažādus darba paraugus.
- Darba paraugos izmantot viena veida audumus vai dažāda veida un kvalitātes auduma atgriezumus.

- Balstoties uz izgatavotajiem paraugiem, izveidot tekstilizstrādājuma-aksesuāra dizainparaugu.

Darba paraugi.

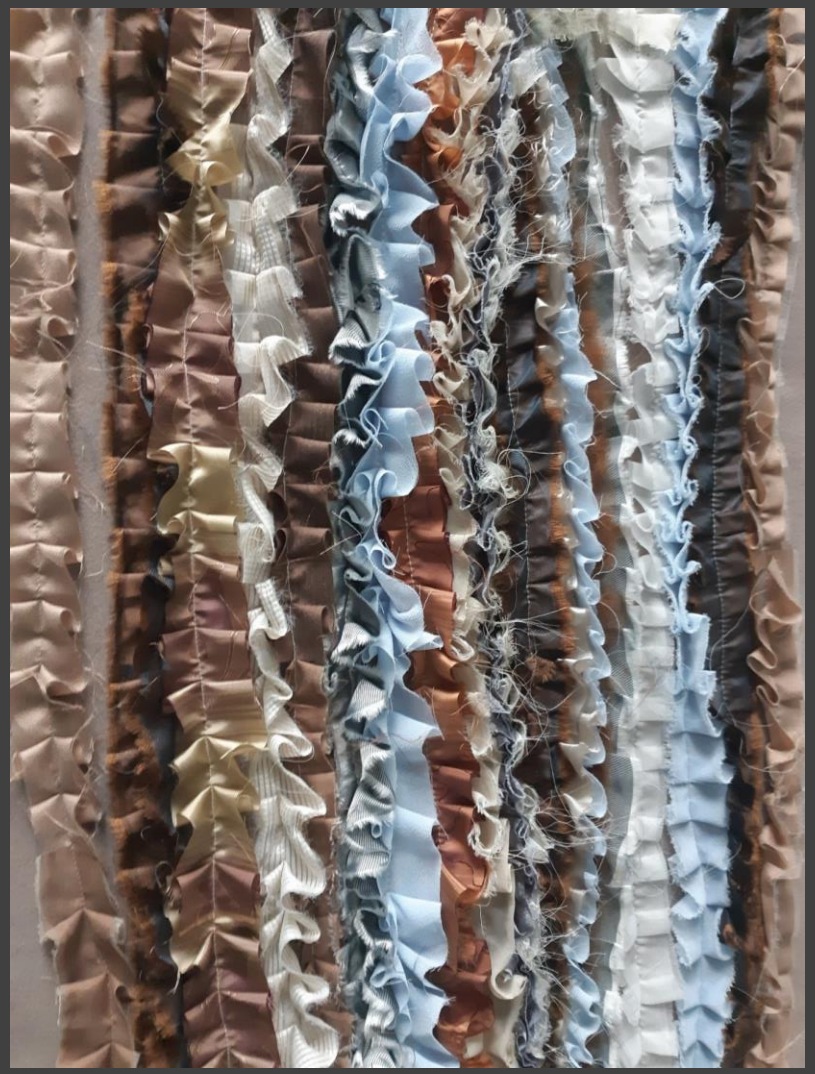

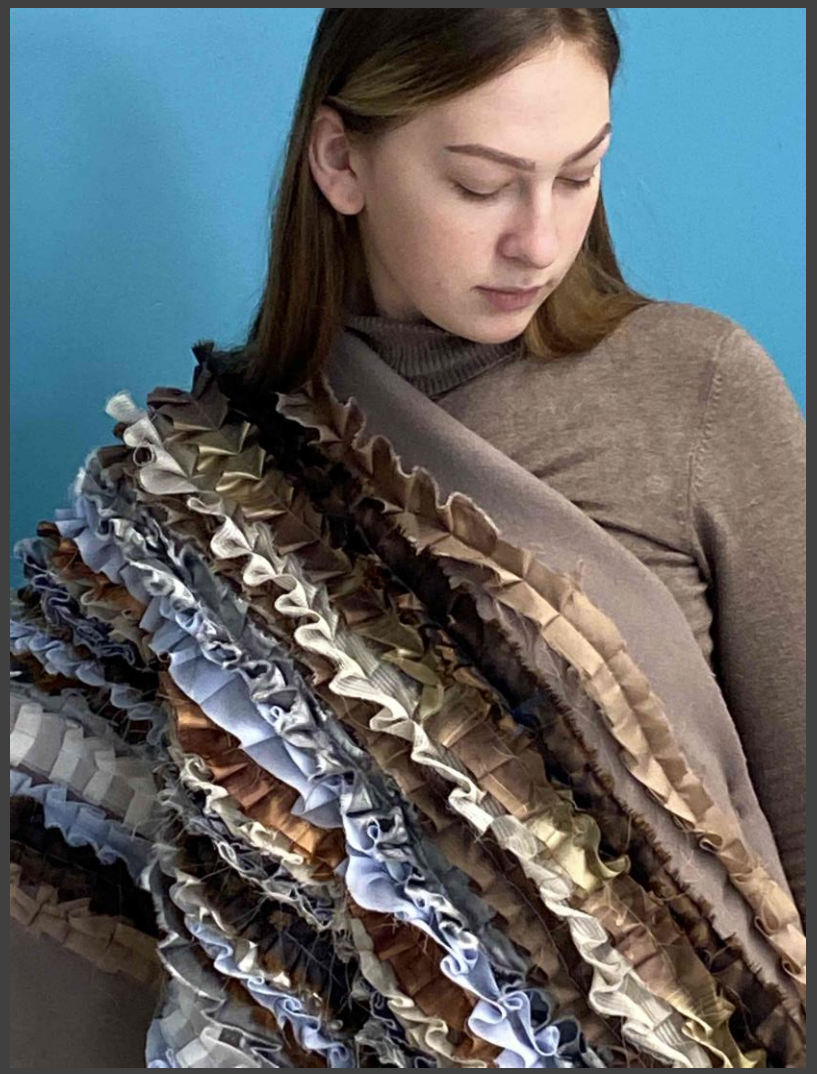

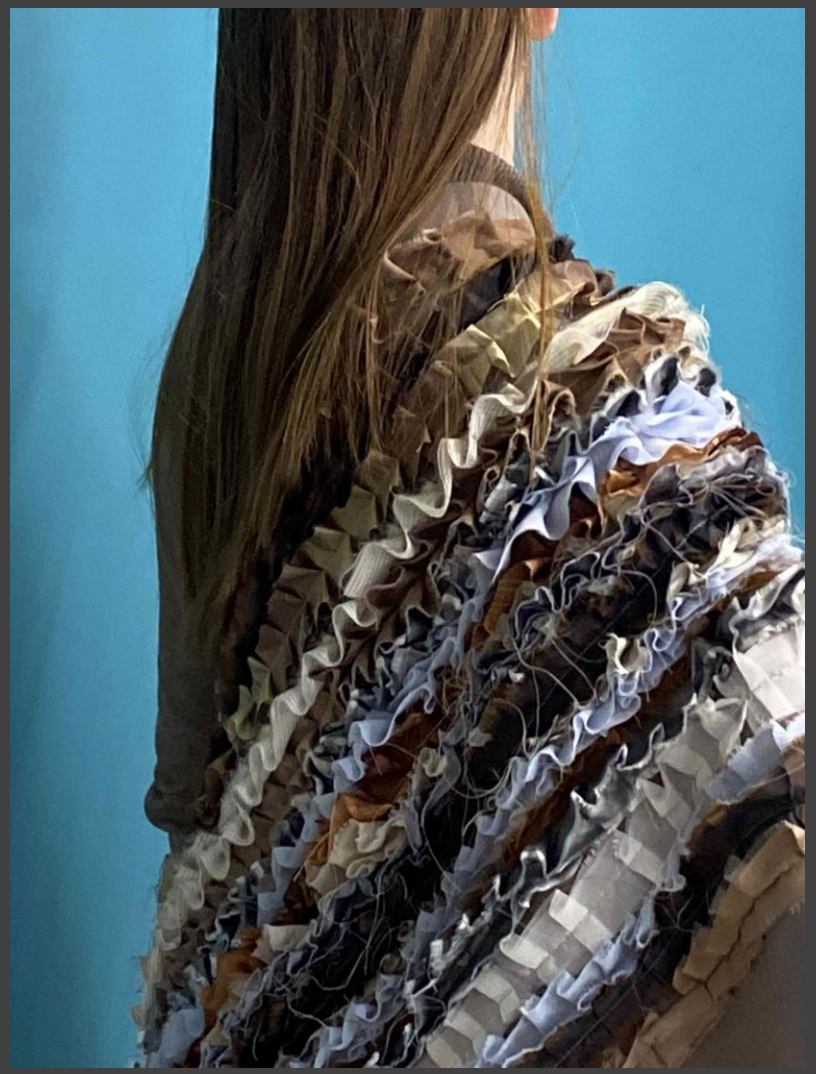

Dizainparaugs

- Dizainparaugā tika izgatavots apmetnis.
- Izstrādājuma izgatavošanai izmantoti dažādi plāni audumi, kas tika nošūti auduma platuma virzienā.
- Krokojumam tika izmantotas līdzīga platuma auduma strēmeles.
- Strēmeles netika apstrādātas, saglabājot audumu irstošās malas.
- Smalkā krāsu gamma palīdz savstarpēji mijiedarboties audumiem, veidojot izteiksmīgu reljefu.

Secinājumi

- Uzdevums attīstīja šūšanas prasmes darbā ar dažādas kvalitātes audumiem.
- Analizējot un pētot vizuālo materiālu, audzēkņi izprata materiāla izmantošanas iespējas jaunu produktu izgatavošanā.
- Apvienojot pētniecisko materiālu un praktiskās iemaņas, radās jaunas idejas tekstildizaina materiālu izmantošanai krokojuma un savilkumu tehnikās.
- Uzdevums pilnveidoja tekstilapstrādes prasmes un ļāva veidot laikmetīgu, uz «zaļo domāšanu» balstītu paraugu kopumu un vienu dizainparaugu.
- Audzēkņi ļoti pozitīvi novērtēja un ar interesi pildīja uzdevumu.
- Darba paraugu analīze rosināja jauniem tēmas risinājumiem gan materiālu izvēlē, gan tehnisku paņēmienu izmantošanā ilgtspējīgā dizaina kontekstā.

LITERATŪRAS SARAKSTS

- B.Vaivare, M.Urdziņa, M.Kokina, D.Pudāne «Mājturība. Tekstils.Kompozīcija» – Rīga: Zvaigzne ABC, 1998.
- Gilow J. and Sentance B. "World Textiles" – London: Thames & Hudson, 2006.
- Martin C. "The surface textile book", London: Thames & Hudson, 2006.
- Colchester C. " Textiles today ", London: Thames & Hudson, 2005.
- „Textil Designs.” – London, Thames and Hudson”,1991.g.
- https://www.pinterest.com/pin/511440101431166922/
- https://www.pinterest.com/pin/511440101435516606/
- https://www.pinterest.com/pin/10273905391200134/
- https://www.pinterest.com/pin/33354853476944025/
- https://www.pinterest.com/pin/531424824753070725/
- https://www.pinterest.com/pin/547820742151404192/
- https://www.pinterest.com/pin/254594185173656051/
- https://www.pinterest.com/pin/4011087145454742/
- https://www.vogue.ru/fashion/chto-takoe-apsajkling-i-pochemu-moda-na-n...
- https://www.pinterest.com/pin/511440101431166922/
- https://www.pinterest.com/pin/511440101431166922/